

لایحه حاج محمدحسین کازرانی در خصوص خودکفایی ملی

تفکر ملی خودکفایی، اندیشه غالب و حاکم و غیرقابل تخلف در ماهیت حکومت حاج آقا نورالله بوده است و این مهم در باور و عملکرد تجار و کلیه اصناف آن دوره نیز قابل تحقیق می باشد، به یک نقل تاریخی در مورد اندیشه یکی از تجار سرشناس در این رابطه نظر می نمایم:

سؤال و جواب؛ عنوان مکتوبی است که رئیس تجار ملی اصفهان که از پیروان دو مجتهد و از اعضای فعال انجمن مقدس ملی اصفهان است در جواب سؤالات مختلف ایراد کرده و نظر به طرز تفکر کسانی که در اصفهان در زمان مشروطیت به رهبری حاج آقا نورالله مدخلیت و نظارت کلی بر جریانات و روند اقتصادی شهر داشته اند، نظرات این شخص مؤید جو غالب اقتصادی در جامعه بوده است.

سؤال و جواب؛ لایحه ای است که جناب حاجی محمد حسین کازرانی وطن دوست در ترویج منسوج وطن به عنوان سؤال و جواب مرقوم داشته اند و به اداره (روزنامه) فرستاده اند: سؤال: چندی است در این شهر هنگامه عظیمی مشاهده می نمایم. اگر شما از کیفیت آن واقف هستید، مرا خبر دهید؟ جواب: چه هنگامه تازه دیده اید؟

سؤال: بعضی از علمای اعلام و رؤسای فخام و تجار ذوی الاحترام لباس کرباس پوشیده و مردم را به پوشیدن این لباس ترغیب می نمایند. مگر پارچه های لطیف و نظیف مثل فاستونی و ماهوت و دبیت و غیره چه عیب دارد که ترک نموده و مایل به کرباس شده اند؟

جواب: مگر نمی دانید اهالی ایران از خواب

غفلت بیدار و از مستی جهالت هشیار شده اند. اینها علایم ترقی است. اینها نشانه شرافت و مقدمات صعود به مدارج عالییه است. علمای اعلام و رؤسای فخام ما ملیس به لباس کرباس شده اند برای شرافت آن که ما را آگاه نمایند و بفهمانند که کرباس خشن ما ترجیح دارد به ماهوت و فاستونی و پارچه های نرم لطیف خارجه. سؤال: کرباس چه شرافتی بر اقمشه خارجه دارد؟

جواب: لباس کرباس شرافت ملیت و قوم قومیت ما را حفظ می نماید و از ذلت احتیاج ما را می رهند که محتاج به غیر نباشیم و ثروت مملکت ما محفوظ بماند.

سؤال: کرباس چگونه شرافت ملیت ما را حفظ می نماید؟

جواب: شرافت هر قوم و سعادت هر مملکتی و استقلال هر مملکتی به رفع احتیاج از خارج

است اگر به لباس کرباس خود قناعت کنیم از جهت لباس مستغنی هستیم و حاجت به اجانب نداریم؛ یعنی خود صاحب کرباس هستیم و دست تکدی ما پیش غیر دراز نیست و عرض و ناموس بهای پارچه خوش رنگ بر باد نداده ایم و تسلط اجانب بر ما کم خواهد شد.

سؤال: لباس کرباس چگونه ثروت ملی را محفوظ می دارد؟

جواب: چندین سال است که رابطه اجانب به مملکت ما جاری است ولی بی علمی و جهالت ما را دانسته اند. هر روز یک نوع قماش خوش رنگ و اسباب قشنگ تازه برای فریب آورده محاصل حیات ما را به بهای آن می ربوندند. و هموطنان عزیز ما جاهلان به پول و ثروتی که با زحمات شاقه تحصیل نموده به رایگان تقدیم آنها می نمودند تا به حدی که اجناس مال التجاره ما که در واقع سرمایه ملی ماست و باید به

عوض مال التجاره ما که خارج می شود پول و طلا و نقره داخل مملکت خواهد شد. و در واقع آن وقت ما صاحب اختیار مال خود خواهیم بود. و دولت و ملت ما در عداد ملل و دول مستقله به شمار می رود. و پس حال که فی الجمله به بیچارگی و فلاکت خود برخوردار شدیم و معایب کار را ملتفت شده ایم، بر ما واجب است که حتی الامکان از این سیل کوه کن که هستی مملکت و آبروی ملت ما را می برد، جلوگیری نماییم. و سدی بهتر از رفع احتیاج مانع آن نخواهد شد.

سؤال: لباس غیر کرباس هم که ممکن است از منسوجات داخله به خوبی و ظرافت مهیا شود و خصوصیت کرباس از چه جهت است؟

جواب: اولاً سایر منسوجات امروزه کفایت لباس تمام اهالی ایران را نمی دهد و به قدر کفایت دستگاه پارچه بافی دستی نداریم. ولی کرباس به هر مقدار لازم شود، می توان مهیا نمود حتی از فاضل مصرف خود به خارج هم می توانیم بفرستیم.

ثانیاً: از منسوجات دیگر بازار جهت ریسمان و رنگ گاهی محتاج به خارج خواهیم شد و بالمره مستغنی نخواهیم شد. مثلاً از یک رنگ نیل که صرف نظر نمودیم در سال اقلأ یک صد هزار تومان از خرج مملکت ما کاسته و بر دخلش افزوده خواهد شد. و این مبلغ پول ما به خارج به بهای نیل نخواهد رفت. و هم چنین سایر جزئیات لوازم معیشت ما که امروز متذکر و ملتفت آنها می شویم هر یک را مراعات نمودیم و تبدیل به مال داخله نماییم، در سال کرورها تفاوت می نماید.

نقل از روزنامه جهاد اکبر، ۲۳ رجب ۱۳۲۵ قمری.

از دست ما گرفتند. طرق و شوارع ما را تصرف نمودند و به طوری ما را خوار و خفیف نمودند که پول مملکت ما را به هر قیمت و مقدار که بخواهند نسبت به مسکوکات خود تسعیر می نمایند و ما ابداً اختیار نداریم؛ بلکه از فرط جهالت مطلب به این واضحی را درک نمی کنیم، (افسوس برنادانی و جهالت ما) اما وقتی که ما احتیاجات خود را از آنها سلب نماییم و لوازم معیشت خود را از داخله مملکت فراهم نماییم، چنانچه پدران ما معمول داشتند، پول از مملکت خارج نخواهد شد. و به

عوض آن پول طلا و نقره از خارج، داخل مملکت نماید. با کمال ذلت از دست ما خارج نموده و در مقابل اسباب بازی برای کودکان نادان فراهم می نمودند. و به درجه ای این حيله و تزویر کارگر شده که دولت قوی شوکت ما را گرفتار فاقه نموده، مقروض و ذلیل و محتاج به خود کردند. و به هم دستی وزرای خائن خانه برانداز دست تعدی به عصمت خاک وطن ما دراز نموده، معادن ما را بردند؛ شهرهای ما را گرفتند؛ تجار محترم ما را دلال و کارگذار خود نمودند؛ رشته تجارت را بکلی

